

Rehellinen kilpailu

Suomen Ampumaurheiluliiton rehellisen kilpailun ohjelma
dopingin ja kilpailumanipulaation vastaiseen työhön

Hyväksytty SAL:n hallituksessa 12.10.2021,
päivitetty hallituksessa 22.2.2023

Sisällys

1. Suomen Ampumaurheiluliiton arvoperusta ja rehellisen kilpailun ohjelman tavoitteet.....	2
2. Kilpailumanipulaatio ja tilannekuva	3
2.1. Mitä kilpailumanipulaatio on?.....	3
2.2. Kilpailumanipulaation tilannekuva ampumaurheilussa	4
3. Antidopingsäännöt	4
4. Dopingvalvonta.....	5
4.1. Testauspooli.....	6
4.2. Erivapaudet.....	6
4.3. Beetasalpaajan käytön erivapaudet ampumaurheilussa	7
4.4. Dopingrikkomukset.....	7
5. Sopimukset	8
6. Koulutus.....	9
6.1. Antidopingkoulutus	9
6.2. Kilpailumanipulaation torjuntaan tähtäävä koulutus.....	10
7. Toimintaohjeet	11
7.1. Toimintaohjeet kilpailumanipulaatiotapauksia varten	11
7.2. Toimintaohjeet dopingtapauksia varten	12
8. Viestintä.....	13
8.1. Kriisiviestintä	13
8.2. Esimerkkitapaukset	14
9. Ohjelman seuranta ja arviointi	15
10. Yhteenveto toimenpiteistä.....	15

1. Suomen Ampumaurheiluliiton arvoperusta ja rehellisen kilpailun ohjelman tavoitteet

Suomen Ampumaurheiluliiton (SAL) toiminnan perustana ovat liikunnan ja urheilun yhteiset eettiset arvot ja reilun pelin periaatteet. SAL:n vastuullisuusohjelman yksi keskeinen osa-alue on rehellinen kilpailu. Se tarkoittaa kaikenlaisesta dopingista ja kielletyistä aineista ja menetelmistä vapaata, puhdasta ampumaurheilua että ampumaurheilua, jossa kilpailumanipulaatiolle ei ole sijaa. SAL korostaa toiminnassaan rehellistä kilpailua ja eettisesti ja moraalisesti kestäviä elämänarvoja, joita antidopingtyö osaltaan tukee.

Lähtökohtana on, että huipulle pyrkivät ampumaurheilijat kunnioittavat toisia urheilijoita, yhteisiä sääntöjä ja omaa hyvinvointiaan. SAL haluaa ylläpitää lajikulutturia, joka perustuu tällaiseen kunnioitukseen, yhdenvertaisuuteen ja rehelliseen liikuntaan ja urheiluun, jossa dopingille tai kilpailumanipuloinnille ei ole sijaa.

Suomen Ampumaurheiluliitto ei hyväksy dopingin käyttöä eikä kilpailumanipulaatiota missään muodossa. SAL:n tavoitteena on taata kaikille ampumaurheilijoille oikeus rehelliseen, reiluun ja puhtaaseen liikuntaan ja urheiluun. Tässä työssä nojataan SAL:n rehellisen kilpailun ohjelmaan, joka sisältää vastuut ja toimenpiteet sekä antidopingin että kilpailumanipulaation torjunnan osalta.

SAL:n rehellisen kilpailun ohjelman tavoitteena on sitouttaa liiton ja sen jäsenseurojen toiminnassa mukana olevat henkilöt, luottamushenkilöt, urheilijat ja heidän taustajoukkonsa antidopingtyöhön ja kilpailumanipulaation torjuntaan ja vaikuttaa lajin piirissä vallitsevaan arvopohjaan ja asenteisiin. Tavoitteena on harjoittaa ennaltaehkäisevää, avointa ja säännöllistä koulutusta ja viestintää antidopingsasioista ja kilpailumanipulaatiosta sekä ehkäistä väärinkäsityksiä parantamalla ja ylläpitämällä ampumaurheilun piirissä toimivien henkilöiden ajantasaisia tietoja. SAL:n toimintasäännöissä on sitoumus antidopingsäännöstöön ja kilpailumanipuloinnin ehkäisyyn. Doping ja kilpailumanipulaatio on kielletty Kilpailutoiminnan yleissäännöissä ja -ohjeissa (KY).

Tähän ohjelmaan on koottuna ne toimenpiteet, joita Suomen Ampumaurheiluliitto tekee toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa niin dopingin kuin kilpailumanipulaationkin torjumiseksi ampumaurheilussa ja omalta osaltaan myös koko urheilussa.

2. Kilpailumanipulaatio ja tilannekuva

2.1. Mitä kilpailumanipulaatio on?

Kilpailumanipulaatiolla tarkoitetaan vilpillistä vaikuttamista kilpailun kulkuun tai lopputulokseen. Kilpailumanipulaatio voidaan jakaa urheilu- ja vedonlyöntiperustaiseen manipulaatioon, ja se ilmenee eri lajeissa eri tavoin. Tavoitteena voi olla esimerkiksi taloudellisen hyödyn saaminen tai halutun tittelin saavuttaminen. Kilpailumanipulaatiota voi tapahtua missä tahansa lajissa ja millä tahansa tasolla, se ei ole vain huippu-urheilun riski. Sen seuraukset vaikuttavat urheilun perusarvoihin kuten ennakoimattomuuteen ja reiluun peliin. Kilpailumanipulaatio vaikuttaa kielteisesti urheilun perusarvoihin, uskottavuuteen, maineeseen ja talouteen.

Euroopan neuvosto laati vuonna 2014 urheilukilpailujen manipuloinnista yleissopimuksen, jonka tarkoituksena on estää urheilukilpailuiden manipulointi urheilun rehellisyyden ja etiikan suojelemiseksi urheilun itsemääräämisoikeuden periaatteiden mukaisesti. Sopimuksen määritelmän mukaan kilpailumanipulaatiolla tarkoitetaan *”tarkoituksellista järjestelyä, toimenpidettä tai laiminlyöntiä, jolla pyritään vaikuttamaan urheilukilpailun lopputulokseen tai kulkuun poistamalla osittain tai kokonaan urheilukilpailun luonteeseen kuuluvaa ennakoimattomuutta siten, että sillä saavutetaan oikeudetonta etua itselle tai muille”*. Suomen valtio on allekirjoittanut sopimuksen, ja siksi myös Suomen Ampumaurheiluliitto on sitoutunut kilpailumanipuloinnin torjuntaan.

Kilpailumanipulaation piiriin luetaan myös urheilijalla tai urheilutoimijalla olevan sisäpiiritiedon jakaminen ulkopuolisille. Sisäpiiritiedolla tarkoitetaan tietoa, joka ei ole seuran/joukkueen ulkopuolisten tiedossa. Tällaista tietoa voivat olla esimerkiksi urheilijoiden terveydentilat ja kilpailutaktikat.

Keskeistä kilpailumanipulaation torjunnassa on sen tunnistaminen ja ymmärtäminen. Ampumaurheilussa kilpailumanipulaatio voi lajista riippuen ilmetä esimerkiksi välineisiin (aseisiin, patruunoihin tai ampujan varus-

teisiin) liittyvänä huijauksena, tulkkauksen tai haulikkolajeissa osumien tuomitsemisen puolueellisuutena, rata-arvonnan puolueellisuutena tai lopputuloksesta sopimisena.

2.2. Kilpailumanipulaation tilannekuva ampumaurheilussa

SUEKin johdolla, yhteistyössä muun muassa liittojen kanssa laaditaan kilpailumanipulaation kansallinen tilannekuva, jonka tarkoituksena on antaa myös liitoille lajikohtainen tilannekuva kilpailumanipulaation uhasta ja riskeistä. Ampumaurheilua koskeva tilannekuva käydään läpi kaikkien asianosaisten kanssa ja käsitellään kilpailuvaliokunnassa ja hallituksessa. Tilannekuva laaditaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Ampumaurheiluliiton vuonna 2023 päivitetyn kilpailumanipulaation tilannekuvan mukaan kilpailumanipulaation riski ampumaurheilussa on matala (15 %). Lajissa ei ole tullut ilmi kilpailumanipulaatiotapauksia, ja vedonlyönnin määrä niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin on vähäistä. Suomalaisiin ampumaurheiluseuroihin ei liity myöskään merkittäviä yksityisiä tai kansainvälisiä omistuksia tai epämääräisiä sponsoritahoja. Tietoon ei ole tullut epäilyksiä siitä, että ampumaurheilua käytettäisiin hyväksi rikollisessa toiminnassa. Laji ei ole erityisen altis kilpailumanipulaatiolle, mutta yksittäisten toimijoiden mahdollisuus syyllistyä siihen on mahdollinen. Lajin kyky tunnistaa kilpailumanipulaation riskitekijät on keskitasoa. Tilannekuvan mukaan SAL:n tulisi pyrkiä tunnistamaan lajin parissa toimivia riskihenkilöitä ja olla niistä yhteydessä SUEKiin.

SAL:n Kilpailutoiminnan yleissäännöissä ja ohjeissa (KY) ja kurinpitosäännöissä on kilpailumanipulointia koskevat määräykset sekä sisäpiiritietojen jakamisen ja vedonlyönnin kieltävä määräys. Myös kilpailumanipulaatiota koskevan tiedon ilmoittamatta jättäminen on määritetty rangaistavaksi.

SUEKin 2021 julkaiseman tilannekuvan mukaan kilpailumanipulaation torjunnan kannalta heikoin osa-alue suomalaisessa urheilussa on kyky tunnistaa ja valvoa kilpailumanipulaatiota. Tämä on tilanne myös ampumaurheilussa. Siksi SAL:n toimenpiteissä korostuu erityisesti koulutus ja sitä kautta tietoisuuden lisääminen ja valvonnan parantaminen.

3. Antidopingsäännöt

Dopingia koskeva sääntely perustuu urheilun omiin kansainvälisiin ja kansallisiin säännöstöihin. Säännöstöjen tarkoituksena on yhtenäistää dopingrikkomusten määrittely ja niistä määrättävät seuraamukset. Maailman Antidopingtoimisto WADAn (World Anti-Doping Agency) hyväksymä Maailman Antidopingsäännöstö (World Antidoping Code) takaa urheilijoiden yhdenvertaisuuden kaikkialla maailmassa, sillä se yhtenäistää kansalliset antidopingsäännöt. Se myös luo edellytykset toteuttaa reilua ja tehokasta antidopingtyötä kaikkialla.

Suomen antidopingsäännöstö noudattaa maailman antidopingsäännösten määräyksiä. Suomen Urheilun Eettinen Keskus ry (SUEK) vastaa Suomen antidopingsäännösten päivittämisestä.

Suomen Ampumaurheiluliitto ry (SAL) sitoutuu noudattamaan kulloinkin voimassa olevaa Suomen antidopingsäännöstöä ja maailman antidopingsäännöstöä. Lisäksi SAL sitoutuu noudattamaan lajikohtaisia Kansainvälisen Ampumaurheiluliiton (ISSF) säännöstöjä sekä olympialaisiin liittyen Kansainvälisen Olympiakomitean (KOK) ja paralympialaisiin liittyen Kansainvälisen Paralympiakomitean (IPC) säännöstöjä.

Kaikkien SAL:n jäsenseurojen ampumaurheiluharrastajien ja heidän tukihenkilöidensä sekä muiden lajin piirissä toimivien henkilöiden on sitouduttava noudattamaan samoja säännöksiä.

Dopingrikkomuksissa kurinpitovaltaa käyttää Suomen antidopingsäännöstössä mainittu kurinpitoelin. SAL:n kurinpitosääntöjen mukaisesti voidaan rangaista muun muassa urheilijoiden, urheilijan tukihenkilöiden tai

muiden kurinpitosääntöjä koskevien henkilöiden uhkaavasta ja epäasiallisesta käyttäytymisestä dopingtestihenkilöstöä kohtaan tai kieltäytymisestä yhteistyöstä antidopingorganisaation suorittaessa dopingrikkomuksen tutkintaa.

4. Dopingvalvonta

Suomen Ampumaurheiluliiton jäsenseurojen urheilijoita testataan kulloinkin voimassa olevien antidoping-säännösten mukaisesti. Kaikki, jotka osallistuvat antidopingsäännösten piiriin kuuluvaan SAL:n urheilu- ja kilpailutoimintaan, ovat dopingvalvonnan piirissä. Pääasiassa testaustoiminta keskittyy huippu-urheilijoihin ja ns. testipooliin kuuluviin urheilijoihin.

Dopingtestejä teettävät urheilijoille Maailman Antidopingtoimisto WADA, Suomen Urheilun Eettinen Keskus SUEK ja Kansainvälinen ampumaurheiluliitto ISSF, Euroopan ampumaurheiluliitto ESC, Kansainvälinen olympiakomitea KOK, Kansainvälinen paralympiakomitea IPC sekä mahdollisesti muut kansainväliset ampumaurheilujärjestöt. SUEK vastaa kansallisesta dopingvalvonnasta Suomessa. Dopingtestejä tehdään sekä kilpailuissa että kilpailujen ulkopuolella missä ja milloin tahansa ennalta ilmoittamatta.

Kilpailujen järjestäjä on velvollinen mahdollistamaan dopingtestien suorittamisen sääntöjen mukaisesti kilpailujen yhteydessä. Käytännössä järjestäjien on hyvä varautua ennalta mahdollisesti suoritettaviin dopingtesteihin. Testaaja tarvitsee testien suorittamiseksi asianmukaisesti yleensä tiedot kilpailuaikataulusta ja osallistujista, asianmukaisen tilan ja mahdollisesti täysi-ikäisiä, testattaviin urheilijoihin nähden esteettömiä ja samaa sukupuolta olevia saattajia avustamaan urheilijoiden kutsumisessa testiin. Ampumaurheilukilpailuissa dopingtestiryhmä saapuu paikalle usein vasta kilpailun alettua, mutta voi tulla myös ennen kilpailun alkua. Kilpailutoiminnan yleissäännöt ja ohjeet -dokumentin liitteessä ohjeistetaan kilpailun järjestäjiä dopingtesteihin varautumisesta.

Jos SAL:n hyväksymiä virallisia kilpailuja järjestetään etäkilpailuina, jolloin kilpailijat ovat fyysisesti eri paikoissa, tulee kilpailun järjestäjän hankkia tietoonsa etukäteen viimeistään viikkoa ennen tapahtumaa jokaisen kilpailijan tarkka olinpaikka kilpailun aikana. Tiedot tulee toimittaa SUEKille osoitteeseen antidoping@suek.fi.

Suomessa järjestettävissä kansainvälisissä kilpailuissa testauksesta vastaa Suomen Ampumaurheiluliitto kansainvälisen lajiliiton määräämällä tavalla. Testien käytännön toteuttamisesta vastaa antidopingorganisaatio, jonka kanssa sopimus on tehty. Antidopingorganisaatio, esim. SUEK, laskuttaa testauksesta aiheutuvat kustannukset kilpailun järjestäjältä tai kansainväliseltä lajiliitolta tehdyn sopimuksen mukaisesti.

SAL voi tilata kilpailun ulkopuolisia testejä tai kilpailutestejä SUEKilta. SUEK päättää, ketä testataan ja milloin. Testejä tilataan SUEKin testauspäälliköltä.

Dopingtestien tekeminen edesauttaa urheilijoiden yhdenvertaisuutta ja reilua ja puhdasta urheilua. Siksi testeihin tulee aina suhtautua myönteisesti. Testaustilannetta helpottaa, jos urheilija on tietoinen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan sekä menettelystä testaustilanteessa. Ohjeet urheilijalle ovat luettavissa SUEK:n internetsivuilla www.suek.fi. Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa on koottu SUEKin jatkuvasti ylläpitämään KAMU-lääkehakupalveluun. KAMU-lääkehakua voi käyttää puhelimeen ladattavan sovelluksen kautta tai SUEKin internetsivuilla.

Urheilija on aina itse vastuussa käyttämistään valmisteista ja siksi velvollinen itse tarkistamaan ajantasaiset tiedot KAMU-lääkehausta. Suositeltava tapa on, että urheilijalla on aina ajantasainen lista kaikista hänen käyttämistään lääkkeitä ja ravintolisistä. Urheilija voi tallentaa käyttämänsä lääkkeet KAMU-sovellukseen

'omat lääkkeet' -merkinnällä. Tällöin mahdollisessa dopingtestitilanteessa kaikki käytetyt aineet tulevat varmasti oikeilla nimillään testipöytäkirjaan. Tämä on tärkeää erityisesti ulkomailla. Ulkomaille lähdettäessä urheilijan on hyvä varautua muutenkin ottamalla Suomesta mukaan sallittuja lääkkeitä esimerkiksi kivun, flunssan ja ripulin hoitoon. Huomioitavaa on, että ulkomailla myynnissä olevia samannimisiäkin valmisteita ei voi tarkastaa SUEK:n KAMU-lääkehausta, vaan niiden sisältämät aineet tulee tarkistaa WADAn julkaisemasta englanninkielisestä luettelosta urheilussa kielletyistä aineista. Kohdemaan antidopingtoimistosta voi kysyä tarvittaessa neuvoa kyseisessä maassa myytävistä lääkevalmisteista.

4.1. Testauspooli

Testauspooli on antidopingorganisaation nimeämä ryhmä huippu-urheilijoita, joihin kilpailujen ulkopuolinen dopingtestaus erityisesti kohdentuu. Testauspooliurheilijoita koskee ajantasaisten yhteys- ja olinpaikkatietojen ilmoitusvelvollisuus, jonka laiminlyönnistä voidaan antaa antidopingsäännösten mukainen rangaistus. Ampumaurheilija voi kuulua testauspooliin SUEKin tai ISSF:n nimeämänä.

Suomen Ampumaurheiluliitolla on velvollisuus toimia yhteistyössä SUEK:n kanssa SUEK:n testauspoolien luomisessa, ylläpitämisessä ja urheilijoiden tiedottamisessa heitä koskevista velvoitteista. SAL ilmoittaa SUEK:lle testauspooliurheilijoiden kriteerit täyttävien urheilijoiden nimet ja yhteystiedot. SUEK päättää testauspooliin nimettävistä urheilijoista. SUEKilla on oikeus siirtää SAL:lle testauspooliin liittyviä velvollisuuksia voimassa olevan WADAn Kansainvälisen testausstandardin mukaisesti.

SAL toimittaa SUEK:lle ilman erillistä pyyntöä kaikista maajoukkueryhmistä ja -valinnoista seuraavat tiedot:

- urheilijoiden nimet, syntymäajat ja yhteystiedot
- koti- ja ulkomaanleirien osallistujalistat, majoitus- ja harjoituspaikat sekä leiriaikataulut
- kilpailutiedot
- tiedot maajoukkueiden muista mahdollisista kokoontumisista ja tapaamisista
- tiedot kansainvälisen lajiliiton rekisteröityyn testauspooliin kuuluvista urheilijoista

Tiedot toimittaa SUEK:lle osoitteeseen antidoping@suek.fi valmennuksen johtaja, jolle liiton valmentajat ja lajivastaavat toimittavat tarvittavat tiedot. Valmennuksen johtaja toimii SUEKin yhteyshenkilönä. Hänen nimensä ja yhteystietonsa ilmoitetaan SUEKin dopingtestauksen asiantuntijoille joka vuosi tammikuun aikana sekä välittömästi, jos yhteyshenkilö muuttuu vuoden kuluessa.

Kansainvälinen ampumaurheiluliitto ISSF nimeää oman testauspoolinsa (RTP, Registered Testing Pool) kulloinkin määrittelemiensä periaatteiden mukaisesti. Periaatteet ja testauspooliurheilijoiden nimet löytyvät ISSF:n internetsivuilta. (ISSF:n sääntökohta 5.6.2.)

4.2. Erivapaudet

Jos urheilijan terveyden ylläpitämiseen tai sairauden hoitoon ei ole saatavilla sallittua lääkettä tai menetelmää, lääkitykseen voidaan hakea erivapautta (Therapeutic Use Exemption, TUE). Sen avulla urheilija saa käyttää kyseistä kiellettyä lääkitystä. Erivapaus voidaan myöntää mille tahansa WADAn kiellettyjen aineiden ja menetelmien luettelossa mainitulle hoitomuodolle, kunhan se täyttää jokaisen WADAn Kansainvälisessä erivapausstandardissa määritetyn ehdon:

- Urheilijalla on diagnosoitu sairaus, jota on hoidettava kielletyllä aineella tai menetelmällä.
- Aineen käyttö lääkkeenä ei paranna urheilijan suoritusta merkittävästi urheilijan tavanomaiseen terveydentilaan verrattuna.
- Kielletyn aineen tai kielletyn menetelmän käytölle ei ole muuta perusteltua lääkinnällistä hoitovaihtoehtoa.

- Kyseisen aineen tai menetelmän käytön syy ei ole seurausta aiemmasta jonkin aineen tai menetelmän käytöstä (ilman erivapautta), jonka käyttö on tuolloin ollut kielletty.

SUEK:n erivapauspäättös koskee kansallisen tason urheilijaa ja kansallisen tason kilpailuja kaikkialla maailmassa, ei kuitenkaan automaattisesti kansainvälisen tason kilpailuja.

Kansallisen tason urheilijoilta etukäteen SUEK:lta haettava erivapaus vaaditaan kaikilta SUEK:n lajikohtaisen tasomäärittelyn piiriin kuuluvilta urheilijoilta iästä riippumatta. Tällä hetkellä SUEK:n tasomäärittelyn piirissä ovat yleisen sarjan miesten ja naisten sekä nuorten yli 15-vuotiaiden SM-kilpailuihin osallistuvat urheilijat (kivääri, pistooli, haulikko ja liikkuva maali). Lajikohtainen tasomäärittely on nähtävissä SUEKin internetsivuilta, jossa on aina ajantasainen, virallinen tieto tasomäärittelyn piiriin kuuluvista. Muiden, eli SUEK:n lajikohtaisen tasomäärittelyn ulkopuolella olevien urheilijoiden, tulee mahdollisen dopingtestin jälkeen hakea erivapautta takautuvasti sen osoittamiseksi, että kiellettyjen aineiden tai menetelmien käytölle on ollut erivapauden myöntämiseksi edellytetyt lääketieteelliset perusteet.

SAL:n sivuilla on linkki SUEKin Erkka-erivapauskoneeseen, josta yksittäinen henkilö voi tarkistaa, pitääkö erivapautta hakea etukäteen. Erivapauskone neuvoo myös, mistä erivapautta haetaan. Tarvittaessa asiassa neuvoo SAL:n toiminnanjohtaja. SAL:n sivuilla ylläpidetään ajantasaisia linkkejä SUEKin ja ISSF:n sivuille erivapauksiin liittyen.

Kansainvälisen tason sekä kansainvälisiin urheilutapahtumiin osallistuvien urheilijoiden erivapauksista vastaa kansainvälinen lajiliitto (ISSF tai muiden lajien kohdalla niiden kansainvälinen liitto) riippumatta urheilijan iästä tai kansallisesta tasosta. Jos urheilija, jolla on jo ennestään voimassa oleva SUEKin myöntämä erivapaus, nousee kansainväliselle tasolle, tulee selvittää, tunnustaaako kansainvälinen lajiliitto SUEKin myöntämän erivapauden automaattisesti vai tuleeko erivapaudelle hakea tunnustus kansainväliseltä lajiliitolta.

4.3. Beetasalpaajan käytön erivapaudet ampumaurheilussa

Kansainvälisen ampumaurheiluliiton ISSF:n näkemyksen mukaan beetasalpaajat parantavat suoritusta ampumaurheilussa niin merkittävästi, ettei ISSF käytännössä myönnä (eikä tunnusta) lainkaan erivapauksia beetasalpaajien käytölle ampumaurheilussa. Myös kansallisten antidoping-organisaatioiden tulee noudattaa tätä linjausta. Tämä tarkoittaa, että SUEK:n tasomäärittelyn piiriin kuuluvien urheilijoiden ei ole mahdollista käyttää beetasalpaajia edes erivapauden turvin.

Suomen Ampumaurheiluliiton ja SUEK:n tekemän kansallisen linjauksen myötä SUEK:n tasomäärittelyn ulkopuolelle jääviltä ampujilta ei vaadita etukäteistä erivapauden hakua.

Mikäli beetasalpaajan käyttö katsotaan välttämättömäksi ampujan sairauden hoidossa tai terveyden ylläpitämiseksi, voi SUEK:n erivapauslautakunta edelleen myöntää takautuvan erivapauden tasomäärittelyn ulkopuolelle jäävän ampumaurheilijan beetasalpaajalääkitykselle. Tällaisessakin tilanteessa urheilijan tulee kuitenkin aina huomioida, etteivät SUEK:n myöntämät kansalliset beetasalpaajaerivapaudet oikeuta beetasalpaajien käyttämiseen ISSF:n alaisten kansainvälisten ammuntilkilpailujen tai SUEK:n tasomäärittelyn piiriin kuuluvien kivääri-, pistooli- ja haulikkoammunnan yleisen sarjan miesten ja naisten SM-kilpailujen yhteydessä.

Tarkat ja päivitettyt ohjeet erivapauden anomiseen löytyvät SUEK:n internetsivuilta www.suek.fi ja ISSF:n internetsivuilta www.issf-sports.org.

4.4. Dopingrikkomukset

Suomen antidopingsäännösten mukaan dopingrikkomuksia ovat seuraavat:

- Urheilijalta otetussa näytteessä on kiellettyä ainetta, sen aineenvaihduntatuotetta tai merkkiainetta
- Kielletyn aineen tai menetelmän käyttö tai käytön yritys

- Dopingtestin välttely, kieltäytyminen dopingtestistä tai näytteen antamatta jättäminen
- Olinpaikkatietomääräysten laiminlyönti
- Dopingvalvonnan manipulointi tai manipuloinnin yritys
- Kielletyn aineen tai menetelmän hallussapito
- Kielletyn aineen tai menetelmän levittäminen tai levittämisen yritys
- Kielletyn aineen tai kielletyn menetelmän luovuttaminen tai luovuttamisen yritys urheilijalle kilpailun aikana, tai kilpailun ulkopuolella minkä tahansa kilpailun ulkopuolella kielletyn aineen tai kielletyn menetelmän luovuttaminen tai luovuttamisen yritys urheilijalle
- Osasyällisyys tai osasyällisyyden yritys
- Kielletty yhteistoiminta
- Ilmoituksen tekijän pelottelu tai häneen kohdistetut kostotoimet

Dopingrikkomuksen yritys rinnastetaan pääsääntöisesti dopingrikkomukseen. Seuraamuksena dopingrikkomuksesta voidaan määrätä:

- kilpailutulosten hylkääminen
- urheilun toimintakielto
- mahdollisia taloudellisia seuraamuksia

Seuraamuksia voidaan määrätä yksilön lisäksi joukkueelle ja yhdistykselle.

SUEK:n toimivaltaan kuuluvissa tapauksissa dopingrikkomusten seuraamuksista päättää SUEK:n muodostaman Antidopingasioiden kurinpitolautakunta tai joissain tapauksissa SUEK.

Suomen antidopingsäännöstöön perustuviin päätöksiin voi hakea muutosta ensisijaisesti Urheilun oikeusturvalautakunnalta. Jos kyseessä on kansainvälisen tason urheilija tai kansainvälinen urheilutapahtuma, muutosta voi hakea Urheilun kansainväliseltä välimiesoikeudelta (CAS).

Kansainvälisen Ampumaurheiluliiton (ISSF) toimivaltaan kuuluvien dopingrikkomusten käsittelyssä noudetaan ISSF:n määrittelemää menettelytapaa.

5. Sopimukset

Suomen Ampumaurheiluliitto tekee kaikkien valmennusryhmiensä urheilijoiden kanssa sopimukset, joiden yhtenä pykälänä on sitoutuminen noudattamaan maailman ja Suomen antidopingsäännöstöjä, lajikohtaista Kansainvälisen Ampumaurheiluliiton (ISSF) säännöstöä sekä olympialaisiin liittyen Kansainvälisen Olympiakomitean (KOK) ja paralympialaisiin liittyen Kansainvälisen Paralympiakomitean (IPC) säännöstöjä. Vastavalmainen sopimus tehdään myös kaikkien liiton valmennusryhmien valmentajien kanssa.

Kaikki arvokilpailuihin lähtevät urheilijat hyväksyvät ISSF:n ja SAL:n sopimuksen (ISSF Athlete Declaration ja SAL:n Urheilijasopimus), jonka yhtenä pykälänä on sitoutuminen noudattamaan kaikkia ISSF:n ja SAL:n sääntöjä dopingiin liittyen. SAL:n Urheilijasopimus velvoittaa liiton valmennusryhmiin kuuluvat urheilijat ja arvokisoihin lähtevät urheilijat suorittamaan vuosittain Puhtaasti Paras -verkkokoulutuksen ennen vuoden ensimmäistä arvokilpailumatkaa.

Antidopingsitoumusten lisäksi urheilija- ja valmentajasopimuksiin sekä muihinkin liiton työsopimuksiin kirjaetaan, että henkilö sitoutuu torjumaan kilpailumanipulaatiota ja ilmoittamaan, mikäli havaitsee sellaista, sekä sitoutuu siihen, ettei lyö vetoa omasta kilpailutapahtumasta tai oman seuran ja yhteistyöseurojen kilpailuista.

Kaikkiin liiton solmimiin yhteistyösopimukseen sisällytetään antidopingpykälä yhteistyökumppanin kanssa erikseen sovittavalla tavalla.

6. Koulutus

6.1. Antidopingkoulutus

Koulutuksen tavoitteena on lisätä eri kohderyhmien antidopingtietoisuutta ja kasvattaa valmiutta tehdä eettisesti kestäviä valintoja urheilussa. Koulutus on oppimisprosessi, jonka tarkoituksena on juurruttaa ja kehittää urheilun henkeä vaalivia ja suojaavia arvoja ja toimintatapoja sekä ehkäistä tahallista ja vahingossa tapahtuvaa dopingin käyttöä. Aktiivisella ja toistuvalla kouluttamisella urheilijoilla ja heidän tukijoukoillaan on aina ajantasainen tieto säännösten ja käytäntöjen kehittyessä. Urheilijoiden pitää myös itse hankkia tarvittavat tiedot varmistaakseen, että harjoittelee ja kilpailee puhtaan urheilun hengessä ja antidopingsääntöjen mukaisesti.

Koulutusta järjestetään sekä kasvokkain pidettynä että verkkokoulutuksena. Maajoukkueurheilijoiden koulutuksen SAL tilaa SUEKilta.

SUEKin Puhtaasti paras -verkkokoulutuksen avulla niin urheilijat, urheilijan tukihenkilöt kuin kaikki muutkin urheilutoimijat voivat oppia ja varmistaa tietonsa antidopingsasioista. Koulutuksen sisältö perustuu antidopingsäännöksiin, jotka tulivat voimaan 2021. Koulutus löytyy SUEKin sivuilta ja linkki myös SAL:n sivuilta.

Suomen Ampumaurheiluliiton antidopingkoulutusta koordinoi nuoriso- ja koulutuspäällikkö yhteistyössä valmennuksen johtajan kanssa. Nuoriso- ja koulutuspäällikkö, valmennuksen johtaja tai kulloinkin sopivin liiton työntekijä osallistuu SUEK:n järjestämiin koulutus- ja liittotilaisuuksiin.

Antidopingkoulutuksen sisältöinä on muun muassa seuraavia teemoja:

- Puhtaaseen urheiluun liittyvät periaatteet ja arvot
- Urheilutoimijoiden oikeudet ja vastuut, antidopingsäännöstö
- Ankaran vastuun periaate
- Dopingin vaikutukset (fyysiset, sosiaaliset, taloudelliset)
- Dopingrikkomukset
- Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa
- Ravintolisien käyttöön liittyvät riskit
- Erivapaus urheilijan lääkityksessä
- Testiprotokolla (virta- ja veritesti, urheilijan biologinen passi)
- Testauspooli, ADAMS ja olinpaikkatiedot
- Dopingia koskevien huolenaiheiden nostaminen esille

SAL seuraa koulutuksen toteutumista vuositasona (ks. luku 10).

Huippu-urheilu

SAL järjestää aikuisten ja nuorten maajoukkueurheilijoille vuosittain antidopingkoulutusta maajoukkueleirillä. Koulutuksen toteuttaa SUEK. Lisäksi valmennusryhmiin kuuluvat maajoukkueurheilijat suorittavat vuosittain Puhtaasti paras -verkkokoulutuksen.

Maajoukkueurheilijoita ohjataan käyttämään SUEKin KAMU-lääkehakua ja lataamaan sovellus omaan puhelimeensa.

Huipulle pyrkivät nuoret urheilijat

SAL järjestää nuorten tehoryhmien urheilijoille suunnattua antidopingkoulutusta vuosittain joko valmennusryhmien yhteisleirillä tai valintaleirillä. Koulutuksen toteuttaa SAL, SUEK tai SUEK:n kouluttama kouluttaja.

Lisäksi valmennusryhmäläiset suorittavat Puhtaasti paras -verkkokoulutuksen.

Valmennuksen johtaja, nuorisopäällikkö tai liiton muut valmentajat tai työntekijät ylläpitävät leireillä ja muissa junioreille suunnatuissa tapahtumissa arvokeskustelua urheilun eettisistä ja moraalisisista kysymyksistä ja niihin liittyen puhtaasta urheilusta ja rehellisestä kilpailusta.

Tehoryhmien urheilijoita ohjataan käyttämään SUEKin KAMU-lääkehakua ja lataamaan sovellus omaan puhelimeensa.

Seuratoiminta

SAL:n seuratoiminnan vastuualueella antidopingkoulutus kuuluu osana valmentaja- ja ohjaajakoulutuksen tasoon 1. Koulutuksen järjestää SAL, SUEK tai SUEK:n kouluttama kouluttaja.

Puhtaasti paras –verkkokoulutusta suositellaan ohjaajakoulutuksen käyville, kaikille ampumaseuratoimijoille ja kilpailulisenssin haltijoille.

II-luokan tuomarikoulutukseen sisällytetään antidopingkoulutus, joka toteutetaan Puhtaasti paras -verkkokoulutuksen avulla.

Aikuisten ja nuorten maajoukkueryhmien urheilijoiden henkilökohtaiset valmentajat osallistuvat lisäksi maajoukkueryhmille järjestettyihin koulutuksiin aina sen ollessa mahdollista.

Muutoin seuratoiminnan alueella SAL käsittelee antidopingasioita muun arvokeskustelun yhteydessä esimerkiksi seurapäivillä ja lajiparlamenteissa.

SAL voi tilata SUEKin esittelypisteen omiin, isompiin tapahtumiinsa. Tällöin tapahtuman osallistujilla on mahdollisuus käydä infopisteellä tutustumassa antidopingtoimintaan ja kysyä antidopingasioista SUEKin henkilökunnalta.

Muut kohderyhmät

Liiton henkilöstö ja valmentajat sekä liittohallitus suorittavat vähintään kahden vuoden välein Puhtaasti paras -verkkokoulutuksen. Liiton maajoukkueryhmiin kuuluvien urheilijoiden henkilökohtaiset valmentajat suorittavat Puhtaasti paras -verkkokoulutuksen vuosittain.

6.2. Kilpailumanipulaation torjuntaan tähtäävä koulutus

Kilpailumanipulaation torjuntaan tähtäävän koulutuksen tavoitteena on kasvattaa tietoisuutta kilpailumanipulaatiosta ja sitä kautta antaa valmiuksia ilmiön tunnistamiseen ja siihen puuttumiseen. Kun ilmiö tunnistetaan, sitä voidaan myös torjua tehokkaammin. Tavoitteena on, että kaikilla urheilutoimijoilla on tarvittava ja ajantasainen tieto kilpailumanipulaatiosta ja siitä, miten tulee toimia, jos havaitsee kilpailumanipulaatiota. SAL:n koulustustoimenpiteiden suunnittelu perustuu SUEKin johdolla laadittavaan ampumaurheilun tilannekuvaan.

SAL:n vastuuhenkilö kilpailumanipulaation torjuntaan tähtäävässä koulutuksessa on nuorisopäällikkö. Hän osallistuu SUEKin järjestämiin koulutusta koskeviin tilaisuuksiin ja koulutuksiin.

Tilannekuvan perusteella ampumaurheilu on tällä hetkellä matalan riskin laji. Keskeisimmät kohderyhmät koulutukselle ovat urheilijat, valmentajat ja tuomarit.

Urheilijat

SAL:n valmennusryhmiin kuuluville urheilijoille (sekä maajoukkueet että nuorten tehoryhmät) järjestetään kilpailumanipulaation liittyvää koulutusta vuosittain samassa yhteydessä antidopingkoulutuksen kanssa. Maajoukkueryhmien osalta koulutuksen pitää SUEKin kouluttaja, tehoryhmien osalta koulutuksen voi pitää myös SUEKin kouluttama muu kouluttaja.

Urheilijasopimuksen allekirjoittavat urheilijat (maajoukkueryhmiin kuuluvat urheilijat ja kaikki arvokilpailuihin lähtevät urheilijat) tekevät vuosittain kilpailumanipulaatioon liittyvän Reilusti paras -verkkokoulutuksen.

Valmentajat

Valmentajakoulutuksissa 1-tasosta lähtien koulutetut tekevät kilpailumanipulaatioon liittyvän Reilusti paras -verkkokoulutuksen. Tämän lisäksi ammunnan lajijaksoilla käydään lajinomaisia tapauksia.

Kaikkien SAL Valmentajien suositellaan tekevän joka toinen vuosi kilpailumanipulaatioon liittyvän Reilusti paras -verkkokoulutuksen.

Tuomarit

Kilpailumanipulaation luonnetta ja torjuntaa koulutetaan kaikilla tuomarikorttien tasoilla. Koska kilpailumanipulaation valvonta ja torjunta tapahtuu kaikilla tuomaritoiminnan tasoilla, on olennaista, että kaikki tuomarit perehdytetään aiheeseen.

Tämä järjestetään lisäämällä kilpailumanipulaatio ja sen torjunta tuomarikorttikoulutusten yhteyteen, jolloin jokainen tuomaritoiminnassa mukana oleva käy vähintään neljän vuoden välein läpi koulutusmateriaalin liittyen kilpailumanipulaation torjuntaan. Koulutus annetaan II-luokan ja I-luokan tuomareille Reilusti paras -verkkokoulutuksena. II- ja I-luokan tuomareilta edellytetään SUEKin verkkokoulutuksen suorittamista myös tuomarikortin uusimisen yhteydessä.

Ylituomarikursseilla järjestetään kilpailumanipulaation torjuntaan liittyvää koulutusta joko SUEKin tai SUEKin kouluttaman kouluttajan toimesta. Lisäksi ylituomareilta vaaditaan Reilusti paras -verkkokoulutuksen suorittaminen joka toinen vuosi.

Muut kohderyhmät

Liiton järjestäessä koulutusta kilpailun teknisille asiantuntijoille (TA) ja kilpailunjärjestäjille, koulutussisältöön sisällytetään myös kilpailumanipulaation torjuntaan liittyvää koulutusta.

SAL:n koko henkilökunta ja liittohallitus tekevät Reilusti paras -verkkokoulutuksen kerran kahdessa vuodessa, uudet tehtävissä aloittaessaan. Kaikki liittovaltuuston jäsenet tekevät Reilusti paras -verkkokoulutuksen uuden valtuuston aloittaessa kautensa, joka on kaksivuotinen. Lisäksi Reilusti paras -verkkokoulutusta suositellaan liiton jaostojen ja jäsenseurojen luottamusjohdolle.

7. Toimintaohjeet

7.1. Toimintaohjeet kilpailumanipulaatiotapauksia varten

Liiton sisäisissä toimintaohjeissa on sovittu seuraavasta menettelystä kilpailumanipulaatiotapausten käsittelyssä.

1) Ilmoitus

Ilmoitus mahdollisesta kilpailumanipulaatioepäilystä voi tulla seuraavien kanavien kautta

- ILMO-raportointipalvelu SUEKin sivuilla <https://ilmo.suek.fi/>
- sähköposti osoitteeseen vastuullisuus@ampumaurheiluliitto.fi

Kilpailujen teknisten asiantuntijoiden tulee raportoida erikseen yllä mainittua ILMO-lomaketta käyttäen ja lisäksi mainita tekemästään ilmoituksesta TA-raportissa.

2) Alustava käsittely

Kilpailumanipulaatioselvitysten yhteyshenkilö (palvelusihteeri) kerää saatavilla olevat tapahtum tiedot.

3) Konsultointi SUEKin kanssa

Kaikista tapauksista ilmoitetaan SUEKin tutkintapäällikölle. Tapaukset käydään läpi yhteistyössä tapauskohtaisesti ja sovitaan rooleista, vastuista ja asian tiedottamisesta (ks. kriisiviestintä). SUEK vie asian tarvittaessa kansallisen yhteistoimintaryhmän käsiteltäväksi. Mahdollisista rikostutkinnallisista seuraamuksista päättää poliisi. Jos tapaus ei johda rikostutkinnallisiin seuraamuksiin, voidaan asiaa kuitenkin tarvittaessa jatkoselvittää yhdessä SUEKin kanssa ja viedä liiton kurinpitomenettelyyn.

4) Mahdollinen liiton kurinpitomenettely

Selvitysten pohjalta ja tarvittaessa SUEKin näkemys huomioon ottaen SAL tekee päätöksen joko asian viemisestä liiton kurinpitomenettelyyn tai asian käsittelyn päättämisestä.

5) Tiedotus

Asianosaisia tiedotetaan käsittelyn lopputuloksesta tai asian käsittelyn päättämisestä.

7.2. Toimintaohjeet dopingtapauksia varten

SAL noudattaa seuraavaa menettelyä dopingtapauksien käsittelyssä

1) Dopingrikkomusepäily

SAL tekee yhteistyötä SUEKin kanssa ja raportoi mahdollisista tiedoista, jotka viittaavat dopingrikkomukseen.

Lisäksi kuka tahansa voi ilmoittaa epäilyttävästä toiminnasta SUEKin ILMO-palvelun kautta.

Epäily voi tulla tietoon SUEKille dopingvalvonnan myötä.

2) Käsittely

SUEK hoitaa asian käsittelyn itsenäisesti ja hoitaa tarvittavat ilmoitukset dopingrikkomuksesta epäilylle. Jos epäilty ei luovu käsittelystä joko aktiivisesti myöntämällä syyllisyytensä ja hyväksymällä SUEKin esittämät seuraamukset tai jättämällä reagoimatta SUEKin ilmoitukseen määräaikaan mennessä, siirtyy se Antidopingasioiden kurinpitolautakunnan käsiteltäväksi.

SUEK ilmoittaa epäilystä SAL:n toiminnanjohtajalle ja mahdollisesti muille rajatuille tahoille, joilla on perusteltu tarve tietää asiasta. Epäilyllä on oikeus kertoa tästä oman harkintansa mukaisesti kenelle tahansa, mutta liittoa koskee salassapitovelvoite.

SUEK pyytää tarvittaessa SAL:lta tutkintaan tarvitsemiaan tietoja.

3) Päätös

Päätöksen tekee SUEKin nimeämä Antidopingasioiden kurinpitolautakunta tai joissain tapauksissa SUEK suoraan, jos epäilty on luopunut käsittelystä ja hyväksynyt SUEKin esittämät seuraamukset.

SAL ei osallistu millään tavalla päätöksen tekemiseen.

4) Tiedotus

SUEK julkistaa tapauksen, kun päätös on lopullinen, eli kun siitä ei voi enää valittaa. Ennen julkistamista SUEK on yhteydessä SALiin. Julkistamisen jälkeen myös liiton edustajat voivat viestiä rikkomuksesta.

8. Viestintä

Kaikkien urheilutoimijoiden yhteinen asia on viedä eteenpäin rehellisen kilpailun viestiä. Viestintä on hyvä keino ehkäistä mahdollisia rikkomuksia ja ylläpitää lajikulttuuria, johon doping ja kilpailumanipulaatio eivät kuulu. Viestinnän avulla Suomen Ampumaurheiluliitto tuo esiin oman ehdottoman kielteisen kantansa kaikenlaiseen epärehelliseen toimintaan. SAL:n dopingia ja kilpailumanipulaatiota ehkäisevän viestinnän vastuuhenkilö on viestintäpäällikkö.

SAL käyttää dopingia ja kilpailumanipulaatiota ehkäisevässä viestinnässään hyväkseen erityisesti Urheiluampuja-lehteä ja liiton internetsivuja. Liiton tavoitteena on, että jokaisessa vuoden Urheiluampuja-lehden numerossa on jokin aiheita sivuava teksti tai artikkeli. SAL:n internetsivuilla on linkit SUEKin internetsivuille.

Lisäksi ajankohtaisista antidopingtoimintaan ja kilpailumanipulaatioon liittyvistä asioista viestitään seuroille sähköpostitse säännöllisesti lähetettävissä seuratieotteissa/uutiskirjeissä. Seuroille suunnatussa viestinnässä muistutetaan aika-ajoin seurojen vastuusta rehellisestä kilpailusta ja siitä, että myös kaikki SAL:n jäsen-seurat sitoutuvat toiminnassaan noudattamaan urheilussa yhteisesti hyväksytyjä reilun pelin sääntöjä. Seuroja kannustetaan käymään sisäistä arvokeskustelua ja miettimään, miten kussakin seurassa voitaisiin viestiä siitä, ettei epärehellinen kilpailu kuulu urheiluun vaan seura kannattaa reilua peliä, urheilua. Aiheita voidaan käsitellä esimerkiksi seuratoimintapäivillä.

Koulutustilaisuuksien kautta viestintä tavoittaa myös tarkemmin rajattuja kohderyhmiä edellisessä luvussa kuvatulla tavalla.

SAL hyödyntää muun viestinnän ohella SUEK:n tuottamaa viestintämateriaalia, kuten valmiita tekstejä, tiedotteita ja blogikirjoituksia sekä osallistuu mahdollisuuksien mukaan yhteisiin viestintäkampanjoihin, joita ovat muun muassa 9.4. Play True Day ja 9.12. korruption vastainen päivä. Urheilijat voivat myös ilmoittautua SUEK:n postituslistalle saadakseen uutiset suoraan sähköpostiinsa. Ampumaurheiluliiton suunnitelmassa on laatia aiheeseen liittyvä sähköinen Urheilijan opas.

8.1. Kriisiviestintä

Poikkeuksellisissa tilanteissa, kuten mahdollisessa dopingrikkomuksessa tai muissa poikkeuksellisen suuren mediahuomion saavissa kriisitilanteissa SAL:n viestinnän vastuuhenkilö on toiminnanjohtaja. Häneen otetaan yhteyttä kriisitilanteessa tai sen uhatessa. Viestinnän kriisiryhmän muodostavat toiminnanjohtaja ja liiton puheenjohtaja. He päättävät, miten kriisiin reagoidaan ja toteuttavat viestinnän. Kukaan muu ei kommentoi kriisiä tiedotusvälineille tai muille ulkopuolisille tahoille, jotta vältytään virheellisiltä tiedoilta ja huhupuheilta.

Kriisiviestinnässä tulee aina toimia nopeasti, avoimesti ja rehellisesti.

Mahdollisten dopingrikkomusten yhteydessä viestinnässä on otettava huomioon yksilön oikeusturvanäkökohdat. Tiedot käsiteltävästä dopingtapauksesta ovat luottamuksellisia ja salassa pidettäviä siihen asti, kunnes tapaus on varmistunut dopingrikkomukseksi ja päätös määrättävästä seuraamuksesta on tehty. Ennen tätä vain asianomainen urheilija voi julkistaa asian.

Kriisiviestinnän toimet

1. Sulje ovet

Kun tieto kriisitapauksesta on saatu, toiminnanjohtaja kutsuu puheenjohtajan kriisiryhmään sopimaan viestinnän toimenpiteistä. Asiasta ei tiedoteta eikä kommentoida mitään sisäisesti tai ulkoisesti. Myöskään hallitusta ei informoida asiasta. Mitä harvempi tietää asiasta, sitä paremmin siitä viestiminen onnistuu jatkossa.

2. Häätiedote tarvittaessa

Jos ulkopuolisilla on jo tietoa asiasta, voidaan julkaista ”häätiedote”, jotta saadaan aikaa selvittää faktat ja tilanne. Tiedotteessa kerrotaan tiedotustilaisuuden aika ja paikka, mikäli mahdollista.

3. Tiedote tai tiedotustilaisuus

Kun kriisiasia on ratkaistu (esim. kurinpitopäätös on tehty), liitto julkistaa asian. Tiedottamisen ajankohdasta, tavasta ja muista yksityiskohdista päättävät toiminnanjohtajan ja puheenjohtajan muodostama kriisiryhmä. Ennen tiedotteen lähettämistä tai tiedotustilaisuutta asiasta informoidaan liittohallitusta, liiton koordinaattoreita ja muita vastuuhenkilöitä, mahdollisia yhteistyökumppaneita ja opetus- ja kulttuuriministeriötä.

Jos asiaan liittyvät seikat niin vaativat, järjestetään tiedotustilaisuus, johon asianosaiset veloitetaan saapumaan. Paikalla on myös puheenjohtaja tai toiminnanjohtaja tai molemmat sekä tapauksesta riippuen mahdollisesti ulkopuolinen asiantuntija esim. SUEKista. Tiedotustilaisuuteen kutsutaan lyhyellä tiedotteella, ja tilaisuus pyritään järjestämään mahdollisimman nopeasti, mielellään muutaman tunnin sisällä siitä. Tiedotustilaisuudessa jaetaan virallinen tiedote.

Asiaa voivat tarvittaessa kommentoida ulkopuolisille SAL:n taholta ainoastaan toiminnanjohtaja tai puheenjohtaja.

8.2. Esimerkkitapaukset

Viestinnän menettelyt dopingtapauksessa

Tieto dopingrikkomusepäilystä tulee normaalioloissa SUEKilta SAL:n toiminnanjohtajalle, joka valmistautuu kriisiviestinnän ohjeiden mukaisesti. Vaikka epäilty urheilija itse toisi asian julkisuuteen tutkinnan aikana, liittoa koskee salassapitovelvoite, eikä liitto kommentoi dopingepäilyä millään tavalla tutkinnan aikana.

SUEK julkaisee tapauksen, kun lopullinen päätös on tehty. Julkaisutapaan vaikuttavat urheilijan taso ja ikä SUEKin harkinnan mukaan. Ennen julkistusta SUEK on yhteydessä SAL:iin. Julkaisun jälkeen myös SAL uutisoi asiasta. Viestinnän sisältö koordinoidaan SUEKin kanssa.

Viestinnän menettelyt kilpailumanipulaatiotapauksessa

Kaikista tietoon tulleista kilpailumanipulaatioepäilyistä ilmoitetaan SUEKille. Tiedottamisen vastuista SAL:n ja SUEKin välillä sovitaan tapauskohtaisesti. Tiedottamisessa kuitenkin konsultoidaan aina SUEKia, vaikka SAL olisi vastuussa tapauksen tiedottamisesta. SUEK auttaa aina tarvittaessa kriisiviestinnässä ja sen asiantuntijat ovat käytettävissä niin tiedotetta laadittaessa kuin tiedotustilaisuutta suunniteltaessa ja toteutettaessa.

9. Ohjelman seuranta ja arviointi

Suomen Ampumaurheiluliiton rehellisen kilpailun ohjelman toteutumisesta ja sen päivittämisestä vastaa toiminnanjohtaja yhdessä ohjelman eri osa-alueista vastaavien toimihenkilöiden kanssa. Rehellisen kilpailun ohjelmaa päivitetään tarvittaessa. Ohjelman toimenpiteet huomioidaan vuosittain liiton toimintasuunnitelmaa laadittaessa. Liittohallitus hyväksyy rehellisen kilpailun ohjelman ja sen päivitykset ja arvioi vuosittain sen toteutumista. Ohjelman puitteissa tehdyt toimenpiteet kirjataan liiton toimintakertomukseen. SUEK arvioi säännöllisesti SAL:n rehellisen kilpailun ohjelmaa ja työtä dopingin ja kilpailumanipulaation torjunnassa.

Rehellisen kilpailun ohjelma julkaistaan SAL:n ja SUEK:n internetsivuilla. Ohjelmaan tehtävistä muutoksista viestitään jäsenistölle useiden viestintäkanavien kautta, ja ohjelman olemassaolosta muistutetaan aika-ajoin muun antidoping- ja kilpailumanipulaatioviestinnän yhteydessä.

Ohjelman vastuuhenkilöiden vaihtuessa tarvittavat päivitykset ilmoitetaan SAL:n internetsivuilla ja SUEK:ille.

10. Yhteenveto toimenpiteistä

Toimenpide	Toteutus ja vastuuhenkilö
Maajoukkueryhmien urheilijoista, leiriohjelmista ja muista aikatauluista tiedottaminen SUEK:lle	Valmennuksen johtaja vastaa tiedottamisesta yhteistyössä valmentajien kanssa.
Erivapaudet	Urheilijoilla itsellään on vastuu erivapauden hakemisesta. SUEKin Erkka-erivapauskone auttaa urheilijaa eteenpäin. Toiminnanjohtaja opastaa tarvittaessa.
Dopingtestit Suomessa järjestettävissä kansainvälisissä kisoissa	Kilpailun järjestäjä on hyvissä ajoin ennen kisoja yhteydessä SUEK:iin testien tilaamiseksi. Kilpailun järjestäjä huolehtii sääntöjen mukaiset tilat, saattajat ja juomat kilpailupaikalle.
Tilojen järjestäminen dopingtestausta varten kansallisissa kilpailuissa	Kansallisten kilpailujen järjestäjä varautuu järjestämään testaukseen sopivat tilat ja mahdollisesti myös saattajat. Mahdollisten etäkilpailujen kohdalla järjestäjän on tiedettävä kilpailuun osallistuvien urheilijoiden sijainti.
Huippu-urheilijoiden antidopingkoulutus	Valmennusryhmien yhteisleirillä järjestetään vuosittain antidopingkoulutusta. Valmennuksen johtaja vastaa siitä, että koulutus sisällytetään leirin ohjelmaan ja se tilataan SUEK:lta. Valmennuksen johtaja tarkistaa, että liiton valmennusryhmiin kuuluvat urheilijat ovat suorittaneet vuosittain vaadittavan Puhtaasti paras-koulutuksen.

Nuorten ampumaurheilijoiden antidopingkoulutus	Valmennusryhmien yhteisleirillä järjestetään vuosittain antidopingkoulutusta. Koulutus- ja nuorisopäällikkö vastaa siitä, että koulutus sisällytetään leirin ohjelmaan ja se tilataan SUEK:lta. Tehoryhmiin kuuluvat urheilijat suorittavat lisäksi Puhtaasti paras - verkkokoulutuksen.
Seuratoiminnan antidopingkoulutus	Antidopingkoulutus kuuluu valmentajakoulutuksen tasoon 1. Koulutus- ja nuorisopäällikkö vastaa siitä, että antidopingkoulutus sisältyy lähijakson ohjelmaan ja että se tilataan SUEK:lta. II-luokan tuomarikoulutuksessa antidopingkoulutus järjestetään Puhtaasti paras -verkkokoulutuksen avulla.
Muiden kohderyhmien antidopingkoulutus	Liiton henkilöstö ja valmentajat sekä liittohallitus suorittavat vähintään kahden vuoden välein Puhtaasti paras -verkkokoulutuksen. Liiton maajoukkueryhmiin kuuluvien urheilijoiden henkilökohtaiset valmentajat suorittavat Puhtaasti paras -verkkokoulutuksen vuosittain.
Kilpailumanipulaation torjunnan koulutus urheilijoille	Valmennusryhmiin kuuluville urheilijoille (sekä maajoukkueet että nuorten tehoryhmät) järjestetään kilpailumanipulaation liittyvää koulutusta vuosittain samassa yhteydessä antidopingkoulutuksen kanssa. Urheilijasopimuksen allekirjoittavat urheilijat tekevät vuosittain kilpailumanipulaatioon liittyvän Reilusti paras -verkkokoulutuksen. Suoritusten seurannasta vastaa valmennuksen johtaja.
Kilpailumanipulaation torjunnan koulutus valmentajille	Valmentajakoulutuksissa 1-tasosta lähtien koulutettavat tekevät Reilusti paras - verkkokoulutuksen. Ammunnan lajijakoilla käydään läpi lajinomaisia tapauksia. Kaikkien SAL Valmentajien suositellaan tekevän joka toinen vuosi Reilusti paras -verkkokoulutuksen.
Kilpailumanipulaation torjunnan koulutus tuomareille	II-luokan ja I-luokan tuomarikursseille sisältyy Reilusti paras -verkkokoulutus. Palvelusihteeri ja aluejaostojen tuomarikoulutusvastaavat huolehtivat, että II- ja I-luokan tuomarit suorittavat verkkokoulutuksen myös tuomarikortin uusimisen yhteydessä. Niiden II-luokan tuomareiden osalta, jotka suorittavat tuomarikurssin kokonaan verkkokoulutuksena, palvelusihteeri valvoo Reilusti paras ja Puhtaasti paras -koulutusten suorittamisen. Ylituomarikursseilla järjestetään

	<p>koulutus, jonka palvelusihteeri tilaa joko SUEKilta tai SUEKin kouluttamalta kouluttajalta. Lisäksi ylituomarit suorittavat Reilusti paras - verkkokoulutuksen joka toinen vuosi. Suoritusten seurannasta vastaa palvelusihteeri.</p>
<p>Kilpailumanipulaation torjunnan koulutus muille toimijoille</p>	<p>Toiminnanjohtaja vastaa, että SAL:n koko henkilökunta, liittohallitus ja liittovaltuusto tekevät Reilusti paras -verkkokoulutuksen kerran kahdessa vuodessa. Nuoriso- ja koulutuspäällikkö vastaa, että mahdollisissa TA-koulutuksissa ja kisajärjestäjäkoulutuksissa ovat sisällöt kilpailumanipulaation torjunnasta.</p>
<p>SUEK:n järjestämät tilaisuudet</p>	<p>Valmennuksen johtaja ja koulutus- ja nuorisopäällikkö tai kulloinkin sopivin henkilö osallistuu lajiliittotilaisuuksiin ja muihin SUEK:n järjestämiin info- ja koulutustilaisuuksiin ja jakaa tietoa eteenpäin.</p>
<p>Viestintä</p>	<p>Viestintäpäällikkö vastaa viestinnän suunnittelusta ja toteutuksesta.</p>
<p>Viestintä kriisitilanteissa</p>	<p>Toiminnanjohtajan ja puheenjohtajan muodostama kriisiryhmä suunnittelee ja toteuttaa kriisiviestinnän.</p>
<p>KAMU-lääkehaku</p>	<p>Valmennuksen johtaja ja valmentajat viestivät KAMU-lääkehausta kaikille valmennusryhmien urheilijoille aktiivisesti. KAMU-lääkehaku löytyy SUEKin sivuilta ja mobiilisovelluksena.</p>
<p>Urheilijasopimukset</p>	<p>Valmennuksenjohtaja varmistaa, että vuosittain päivitettävässä Urheilijasopimuksessa on ajantasaiset antidoping- ja kilpailumanipulaatiopykälät. Kaikki liiton valmennusryhmien urheilijat ja kansainvälisiin arvokilpailuihin lähtevät urheilijat allekirjoittavat sopimuksen.</p>
<p>Valmentajasopimukset</p>	<p>Toiminnanjohtaja varmistaa, että kaikissa liiton valmennusryhmien valmentajien työ- tai valmennussopimuksissa on ajantasaiset antidoping- ja kilpailumanipulaatiopykälät.</p>
<p>Muut työ sopimukset</p>	<p>Toiminnanjohtaja varmistaa, että liiton johdon ja työnkuvansa kannalta relevanttien muiden toimistotyöntekijöiden työ sopimuksissa on ajantasaiset antidoping- ja kilpailumanipulaatiopykälät.</p>

Yhteistyösopimukset	Toiminnanjohtaja huolehtii, että liiton tekemissä yhteistyösopimuksissa on antidopingpykälä.
Seuranta	Nuoriso- ja koulutuspäällikkö pyytää koulutustiedot SUEKilta toimintakertomusta varten ja valvoo koulutusvaatimusten toteutumista. Toimialapäälliköt vastaavat ohjelman toimenpiteiden raportoinnista toimintakertomuksessa oman toimialansa osalta.
Muut toimenpiteet	Liiton toimintasäännöissä, kurinpitosäännöissä ja kilpailusäännöissä olevien antidoping- ja kilpailumanipulaatiokirjausten ajantasaisuutta valvotaan säännöllisesti muiden sääntöpäivitysten yhteydessä. Toiminta- ja kurinpitosääntöjen osalta seurannasta vastaa toiminnanjohtaja, kilpailusääntöjen osalta palvelusihteeri.
Rehellisen kilpailun ohjelman päivittäminen	Ohjelmaa päivitetään tarvittaessa. Toiminnanjohtaja vastaa ohjelman päivittämisestä. Ohjelman ja sen päivitykset hyväksyy hallitus. Hallituksen tehtävänä on varmistaa, että liitolla on käytössä riittävät henkilö- ja/tai muut resurssit ohjelman ja sen toimenpiteiden toteuttamiseen.